

Examen VMBO-GL en TL
2021

tijdvak 2
woensdag 16 juni
9.00 - 11.00 uur

aardrijkskunde CSE GL en TL

Achter dit examen is een erratum opgenomen.

Dit examen bestaat uit 44 vragen.
Voor dit examen zijn maximaal 56 punten te behalen.
Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Meerkeuzevragen

Schrijf alleen de hoofdletter van het goede antwoord op.

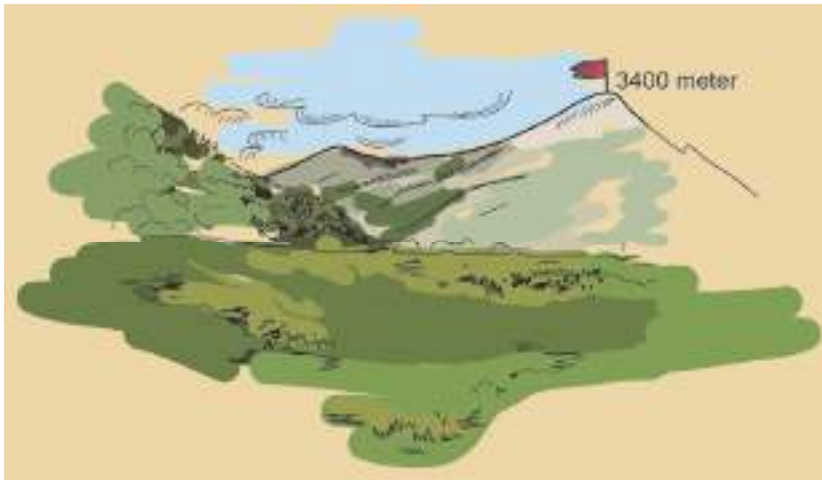
Open vragen

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, dan worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Weer en klimaat

bron 1

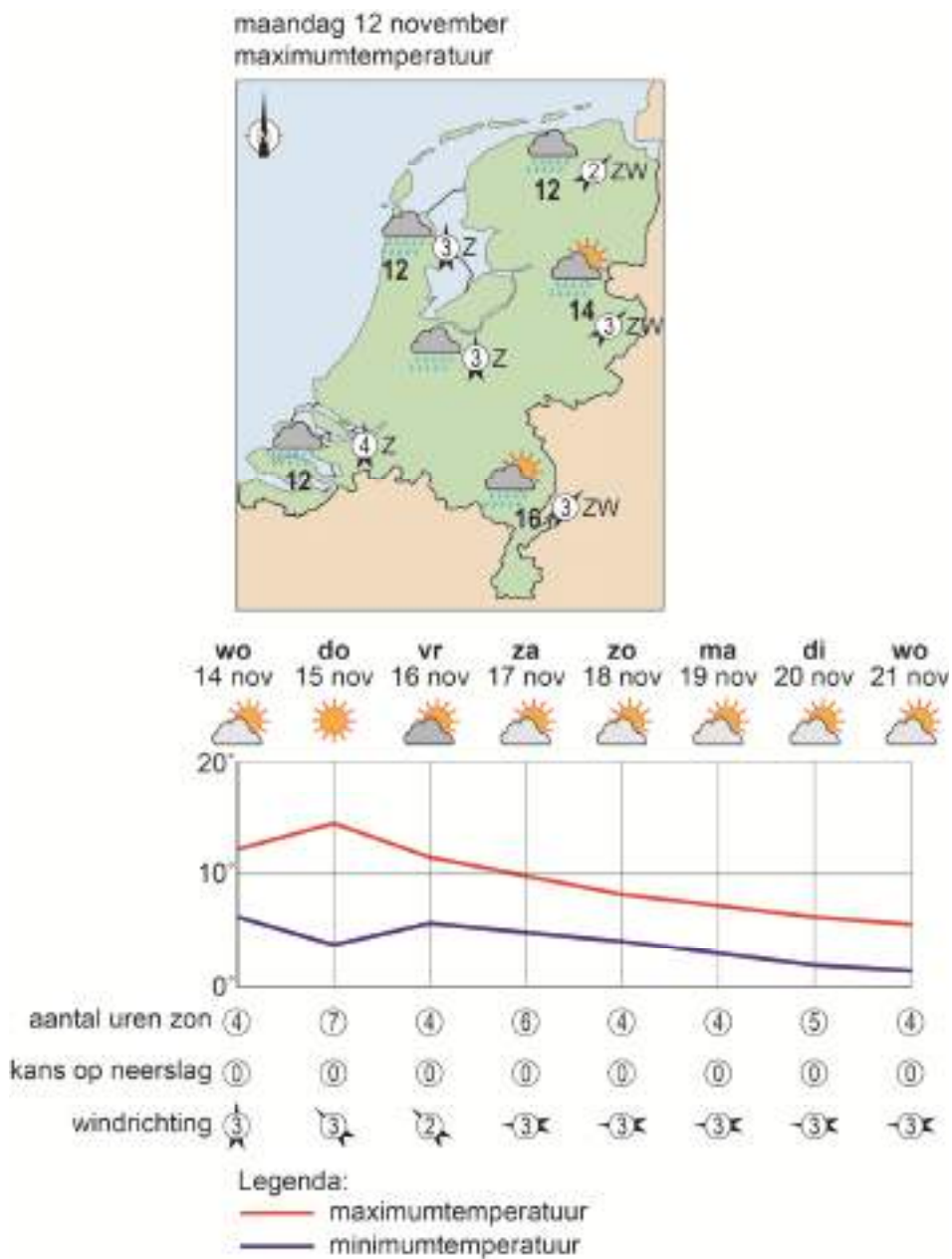
Berglandschap

- 1p **1** Bekijk bron 1.
In het dal bij deze berg is het op 1900 meter 0 °C. De top van deze berg is op 3400 meter.
Wat is de temperatuur op de top van deze berg?
- A -15 °C
 - B -9 °C
 - C +9 °C
 - D +15 °C
- 1p **2** In Nederland komen in elk jaargetijde periodes voor met een hoge luchtdruk. Bij een hoge luchtdruk zijn de bewolkingsgraad en uv-straling anders dan bij een lagere luchtdruk.
Wat is juist?
- A Bij een hoge luchtdruk is de bewolkingsgraad hoger en de uv-straling lager dan bij een lagere luchtdruk.
 - B Bij een hoge luchtdruk zijn de bewolkingsgraad en de uv-straling hoger dan bij een lagere luchtdruk.
 - C Bij een hoge luchtdruk is de bewolkingsgraad lager en de uv-straling hoger dan bij een lagere luchtdruk.
 - D Bij een hoge luchtdruk zijn de bewolkingsgraad en de uv-straling lager dan bij een lagere luchtdruk.

bron 2

Weersverwachting van maandag 12 november en van 14 tot en met 21 november

2p 3 Bekijk bron 2.

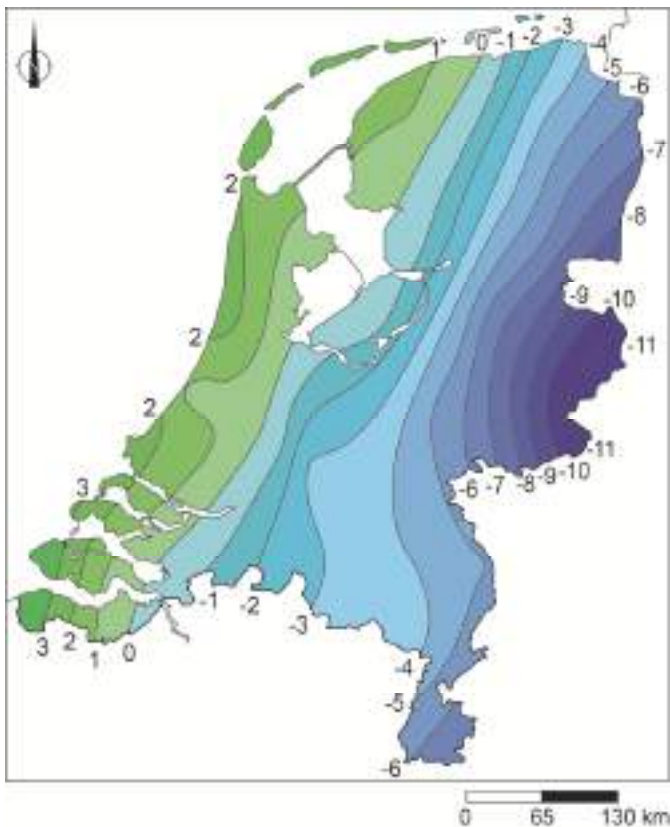
→ Leg uit met een gegeven uit bron 2 dat op 12 november wel neerslag viel en de week na 14 november niet.

Doe het zo:

- Noem eerst het gegeven uit bron 2 dat zorgde voor deze weersverandering.
- Geef daarna de oorzaak waardoor dit zorgde voor de verandering van neerslag naar droog weer.

bron 3

Temperatuurkaart 15 december 2010, 23.30 uur

- 1p 4 Bekijk bron 3.
Welke weefactor had de grootste invloed op de temperatuurverdeling in Nederland op 15 december 2010?
- A de breedteligging
 - B de hoogteligging
 - C de invloed van zee
- 1p 5 In verstedelijkte gebieden in Nederland valt over het algemeen meer neerslag dan in landelijke gebieden.
→ Beredeneer waardoor dit komt.
Doe het zo:
- Geef eerst aan of het in verstedelijkte gebieden **warmer** of **kouder** is dan in landelijke gebieden.
 - Geef daarna een oorzaak waardoor dat leidt tot meer neerslag.

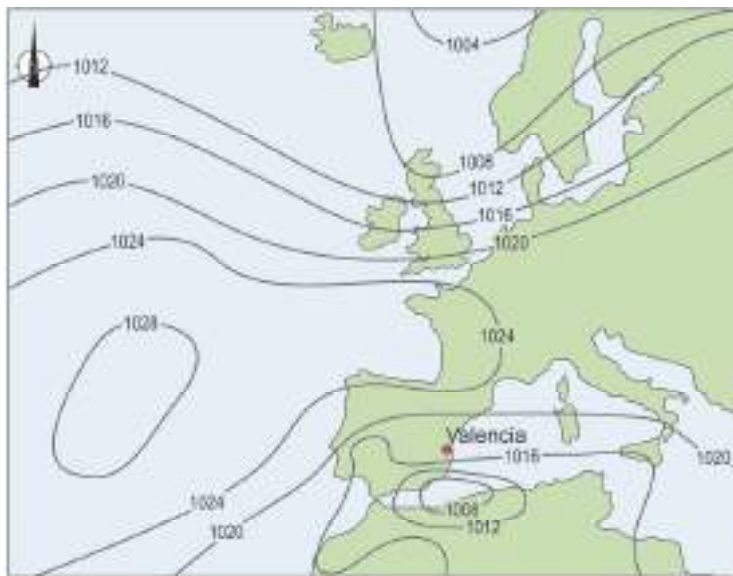
bron 4

Weersverschijnsel 'gota fria', Spanje

De 'gota fria' is een weersverschijnsel dat samengaat met zeer hevige regenval en storm, vaak met windsnelheden tussen de 100 en 200 kilometer per uur. Door de grote hoeveelheid regen en soms ook sneeuw neemt ook de temperatuur af. Een 'gota fria' is normaal gesproken kort maar krachtig. Het weersverschijnsel speelt zich af in de herfst, met name langs de oostkust bij Valencia.

bron 5

Weersituatie van een 'gota fria'

Legenda:
-1012- luchtdruk

bron 6

Tekst met keuzemogelijkheden

De 'gota fria' is als volgt te verklaren:
In de herfst is de zee in verhouding tot het land ... **1** ... (koud / warm).
De opstijgende lucht ... **2** ... (koelt af / warmt op), waardoor er neerslag valt. Dit laatste proces wordt ... **3** ... (condensatie / verdamping) genoemd. De 'gota fria' komt met name voor tijdens de herfst, omdat de zeelucht botst met ... **4** ... (koudere / warmere) lucht boven land.

- 2p **6** Lees bron 4 en bron 6 en bekijk bron 5.
In bron 6 staat achter de cijfers 1, 2, 3 en 4 een keuzemogelijkheid.
→ Neem de cijfers over op het antwoordblad en zet de juiste keuze erachter.

- 1p 7 Over landbouw in Spanje worden twee uitspraken gedaan.
Uitspraak 1: in gebieden waar de hoeveelheid nuttige neerslag klein is, komt vaker extensieve veeteelt voor dan in gebieden waar de hoeveelheid nuttige neerslag groter is.
Uitspraak 2: door droogte en reliëf hebben Spaanse akkerbouwers gemiddeld meer last van bodemerosie dan Nederlandse akkerbouwers.
→ Neem de cijfers 1 en 2 van de uitspraken over op het antwoordblad en zet erachter of de uitspraak juist of onjuist is.

bron 7

Klimaatconferentie

In 2018 werd in de Poolse stad Katowice een klimaatconferentie georganiseerd, waar leiders uit de hele wereld aanwezig waren. Er werd gesproken over het 'Klimaatverdrag van Parijs' uit 2015, dat Nederland al ondertekend had. De uitvoering van het akkoord begint vanaf 2020 en in 2030 moet de CO₂-uitstoot in Nederland met 49 procent verminderd zijn.

- 2p 8 Lees bron 7.
Om de doelstelling van lagere CO₂-uitstoot te halen zullen in verschillende sectoren maatregelen genomen moeten worden.
→ Noem eerst een maatregel die huishoudens kunnen nemen om dit doel te bereiken.
→ Noem daarna een maatregel die de landbouw kan nemen om dit doel te bereiken.

bron 8

Krantenartikel, 13 november 2018

Natuurbranden in California

Het vuur dat in het noorden van California het stadje Paradise in de as legde, is de dodelijkste natuurbrand in de geschiedenis. Rond Paradise en Malibu is een gebied half zo groot als de Veluwe verbrand.

President Trump gaf het slechte bosbeheer de schuld van de situatie. Deskundigen noemen ook andere oorzaken van de bosbranden.

2p

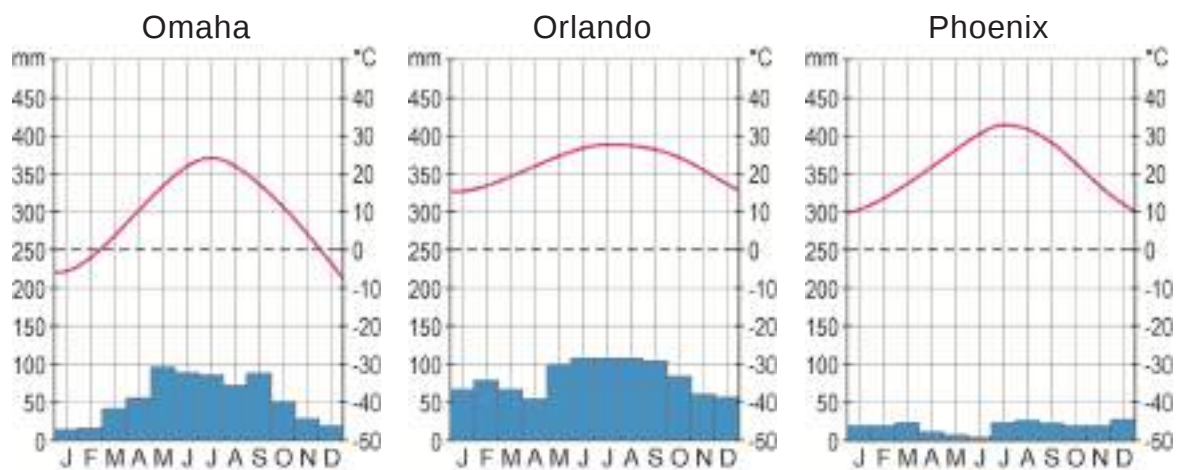
9 Lees bron 8.

Als mogelijke oorzaak van deze bosbranden werd slecht bosbeheer genoemd, maar er zijn ook natuurlijke omstandigheden die bosbranden kunnen verergeren.

→ Noem twee natuurlijke omstandigheden die bosbranden kunnen verergeren.

bron 9

Klimaatgrafieken van drie plaatsen in de Verenigde Staten

bron 10

Drie foto's van landschappen in de Verenigde Staten

foto 1

foto 2

foto 3

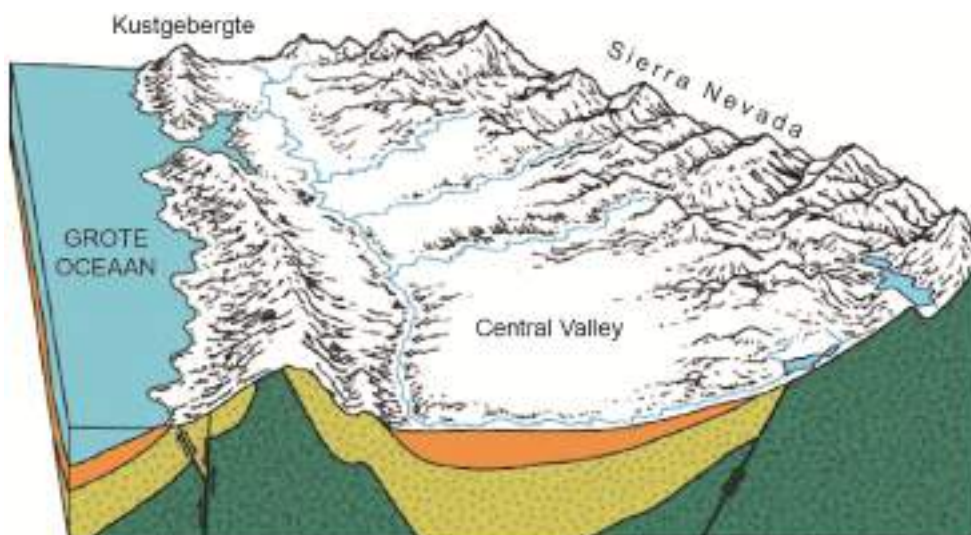
- 1p **10** Bekijk bron 9 en bron 10.
In bron 9 staan drie klimaatgrafieken en in bron 10 staan drie foto's van landschappen die bij deze klimaatgrafieken horen.
Waar staan de foto's juist bij alle drie de klimaatgrafieken?

	klimaatgrafiek van Omaha	klimaatgrafiek van Orlando	klimaatgrafiek van Phoenix
A	foto 1	foto 2	foto 3
B	foto 1	foto 3	foto 2
C	foto 2	foto 1	foto 3
D	foto 2	foto 3	foto 1
E	foto 3	foto 1	foto 2
F	foto 3	foto 2	foto 1

- 1p **11** Over de klimaten in de Verenigde Staten worden twee uitspraken gedaan.
Uitspraak 1: de aflandige wind is een van de factoren die bepaalt dat het kustgebied in het uiterste noordoosten van de Verenigde Staten een landklimaat heeft.
Uitspraak 2: wanneer je de Verenigde Staten zou opdelen in een westelijk en oostelijk deel, dan liggen de drogere gebieden vooral in het westelijke deel.
→ Neem de cijfers 1 en 2 van de uitspraken over op het antwoordblad en zet erachter of de uitspraak juist of onjuist is.

bron 11

Doorsnede van Central Valley, California

- 1p **12** Bekijk bron 11.
→ Noem met behulp van bron 11 de natuurlijke oorzaak waardoor Central Valley zo droog is.

bron 12

Baan van orkaan Irma, 2017

2p

13 Bekijk bron 12.

Over orkaan Irma worden drie uitspraken gedaan.

Uitspraak 1: het overtrekken van een orkaan gaat gepaard met veel neerslag.

Uitspraak 2: orkaan Irma was in september, maar de meeste orkanen trekken in het voorjaar over de Verenigde Staten.

Uitspraak 3: de windsnelheid neemt af als een orkaan verder over land trekt.

→ Neem de cijfers 1, 2 en 3 van de uitspraken over op het antwoordblad en zet erachter of de uitspraak juist of onjuist is.

bron 13

Schuilkelder bij een huis in het zuiden van de Verenigde Staten

1p

14 Bekijk bron 13.

→ Beargumenteer of deze foto past bij hazardmanagement bij tornado's of bij hazardmanagement bij orkanen in het kustgebied.

Doe het zo:

- Kies eerst orkaan of tornado.
- Geef daarna een argument voor je keuze.

bron 14

Langs de IJssel

1p 15 Bekijk bron 14.

Als de uiterwaarden bij Deventer worden afgegraven, is het effect van deze maatregel ook te merken bij andere plaatsen aan de IJssel. Bij welke plaatsen is dit effect het grootst?

- A bij Velp en Zutphen
- B bij Velp en Zwolle
- C bij Velp en Kampen
- D bij Zutphen en Zwolle
- E bij Zutphen en Kampen
- F bij Zwolle en Kampen

bron 15

Millingerwaard in het oosten van Gelderland

oude situatie

nieuwe situatie

1p

16

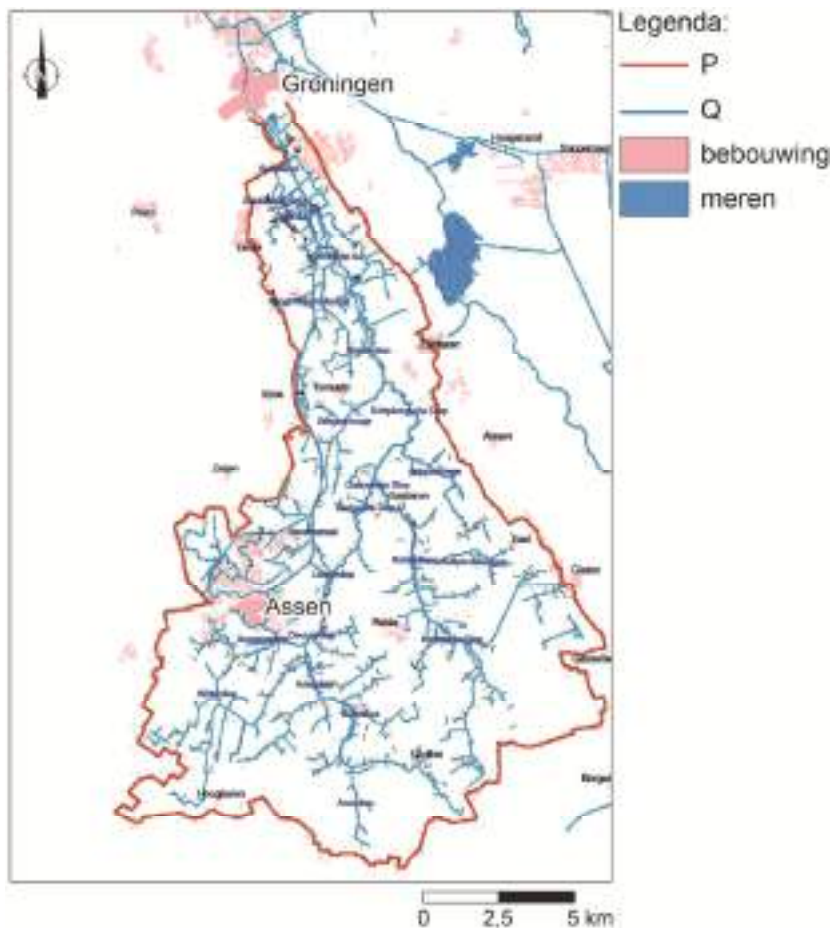
Zie bron 15.

In de Millingerwaard is in het kader van Ruimte voor de Rivier een maatregel genomen.

→ Welke maatregel is hier genomen?

bron 16

De Drentsche Aa

1p 17 Bekijk bron 16.

De Drentsche Aa heeft heel veel zijtakken en vele namen. Bij de stad Groningen mondt de Drentsche Aa, via omwegen, uit in het Noord-Willemskanaal.

In de legenda zijn twee begrippen vervangen door de letters P en Q.
Waar staan de begrippen juist bij de letters P en Q?

	P	Q
A	bovenloop	benedenloop
B	stroomstelsel	bovenloop
C	stroomstelsel	stroomgebied
D	waterscheiding	stroomstelsel

1p 18 In Groningen wordt oppervlaktewater uit de Drentsche Aa gebruikt om drinkwater van te maken. Dit oppervlaktewater moet wel eerst goed gezuiverd worden.

→ Beredeneer in welke periode de verontreinigende stoffen de hoogste concentratie hebben in het water van de Drentsche Aa.

Doe het zo:

- Kies eerst **in de herfst en de winter** of **in de lente en de zomer**.
- Geef vervolgens een natuurlijke oorzaak waardoor juist dan de concentratie verontreinigende stoffen in het water het hoogst is.

2p 19 De zomer van 2018 was extreem droog. Hierdoor werd het water in de mondingen van alle rivieren die in de Noordzee uitmonden zouter.

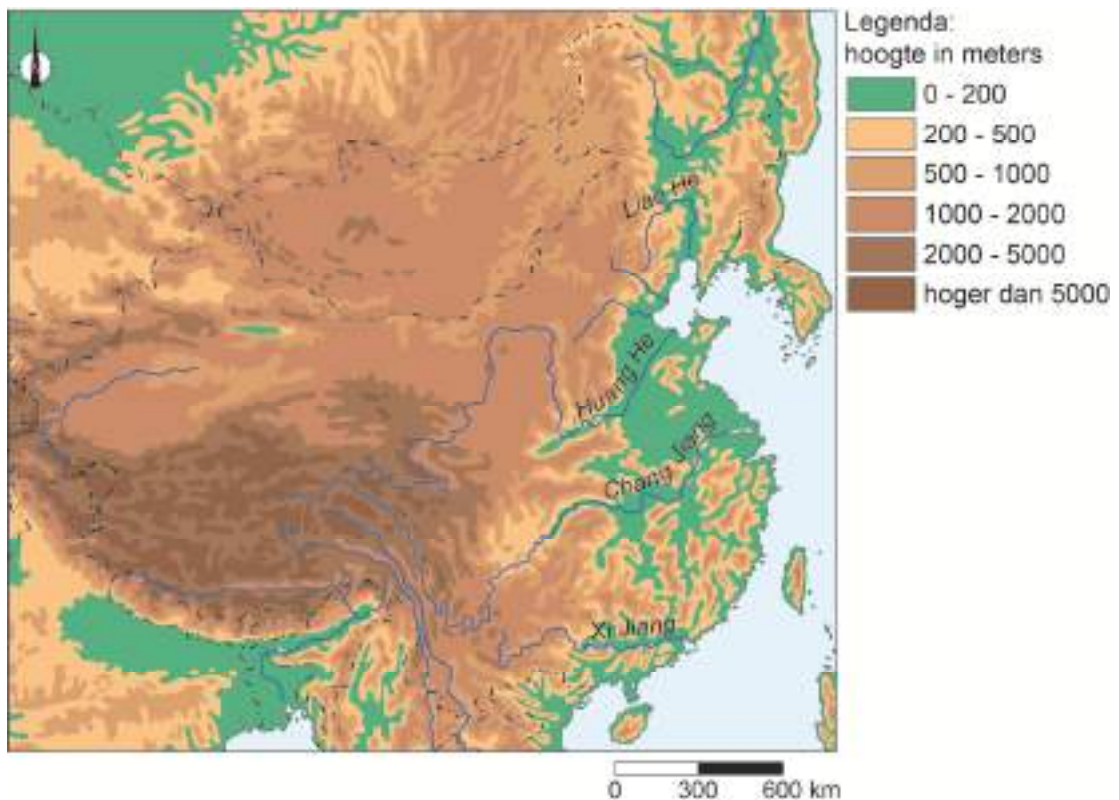
→ Geef eerst aan waardoor een lage rivierwaterstand in de monding van rivieren tot verzilting leidt.

→ Geef vervolgens een maatregel die Rijkswaterstaat kan nemen om deze verzilting tegen te gaan.

1p 20 Door de extreme droogte in 2018 ontstonden extreem lage waterstanden in de rivieren. De vaargeulen werden minder diep. Een gevolg hiervan was een stijging van de transportkosten van grondstoffen en andere goederen die de binnenvaartschepen vervoerden.

→ Geef een reden waarom de transportkosten van grondstoffen en andere goederen per binnenvaartschip, in prijs zullen stijgen bij een lage waterstand.

bron 17
China

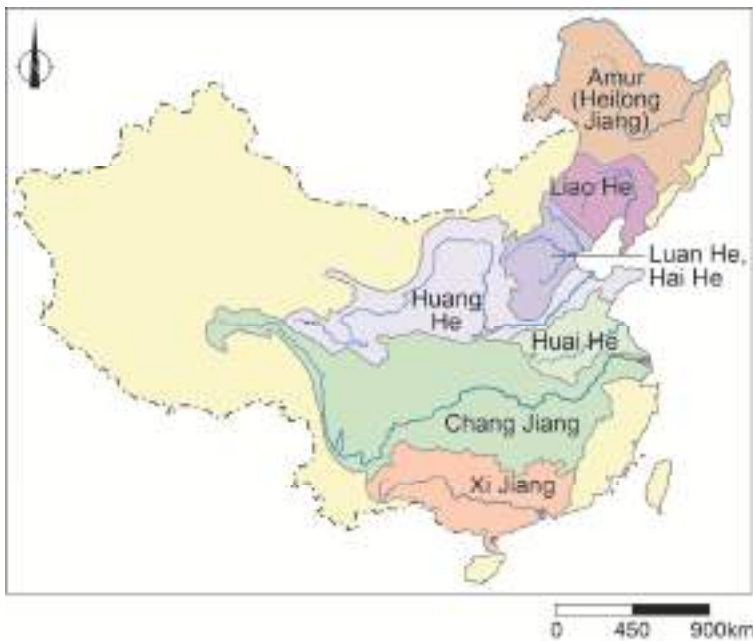

- 1p 21 Bekijk bron 17.
Rivieren kunnen we indelen in soorten.
Waar staat bij de rivieren Liao He, Huang He en Chang Jiang de juiste
soort rivier?

	Liao He	Huang He	Chang Jiang
A	gemengde rivier	gemengde rivier	gletsjerrivier
B	gemengde rivier	gletsjerrivier	regenrivier
C	regenrivier	gemengde rivier	gemengde rivier
D	regenrivier	gemengde rivier	gletsjerrivier
E	regenrivier	gletsjerrivier	regenrivier

bron 18

Stroomgebieden China

- 1p 22 Bekijk bron 18.
Over bron 18 worden twee uitspraken gedaan.
Uitspraak 1: doordat het stroomgebied van de Xi Jiang kleiner is dan dat van de Huang He, is het debiet in de monding van de Xi Jiang ook kleiner dan het debiet in de monding van de Huang He.
Uitspraak 2: omdat de Chang Jiang het grootste stroomgebied heeft van alle Chinese rivieren, heeft deze rivier ook het onregelmatigste regiem van alle Chinese rivieren.
→ Neem de cijfers 1 en 2 van de uitspraken over op het antwoordblad en zet erachter of de uitspraak juist of onjuist is.

bron 19

Krantenartikel, 13 mei 2015

China onthult plan om watervervuiling tegen te gaan

In China werd tijdens de periode van snelle economische groei weinig rekening gehouden met de gevolgen van die groei voor de waterkwaliteit. Veel fabrieken dumpten hun afval namelijk in het water, waardoor het water zwaar vervuild raakte. De Chinese overheid heeft daarom een plan bekendgemaakt dat bedoeld is om de watervervuiling tegen te gaan. De regering is vanaf 2016 begonnen met het sluiten van fabrieken en andere gebouwen die het grondwater, de rivieren en de meren vervuilen. De Chinese overheid streeft ernaar om de waterkwaliteit van de zeven grote rivieren in 2020 verbeterd te hebben.

1p 23 Lees bron 19.

Fabrieken sluiten is effectief om watervervuiling terug te dringen, maar dat gaat wel heel ver.

→ Noem een andere maatregel die de Chinese overheid kan nemen om watervervuiling door fabrieken te verminderen.

bron 20

Vlechtwerk van takken in de Chinese provincie Xinjiang

1p 24 Bekijk bron 20.

Door klimaatverandering wordt het noordwesten van China steeds droger. Het droger worden zorgt in deze regio voor verwoestijning. In de provincie Xinjiang proberen boeren de verwoestijning tegen te gaan door vlechtwerken van stro en takken op de bodem te plaatsen.

Over bron 20 worden twee uitspraken gedaan.

Uitspraak 1: de vlechtwerken van stro en takken voorkomen niet alleen erosie door wind, maar ook erosie door water.

Uitspraak 2: erosie komt in droge gebieden voor en ook in gebieden met veel reliëf.

→ Neem de cijfers 1 en 2 van de uitspraken over op het antwoordblad en zet erachter of de uitspraak juist of onjuist is.

bron 21

Irrigatie in een deel van het Midden-Oosten

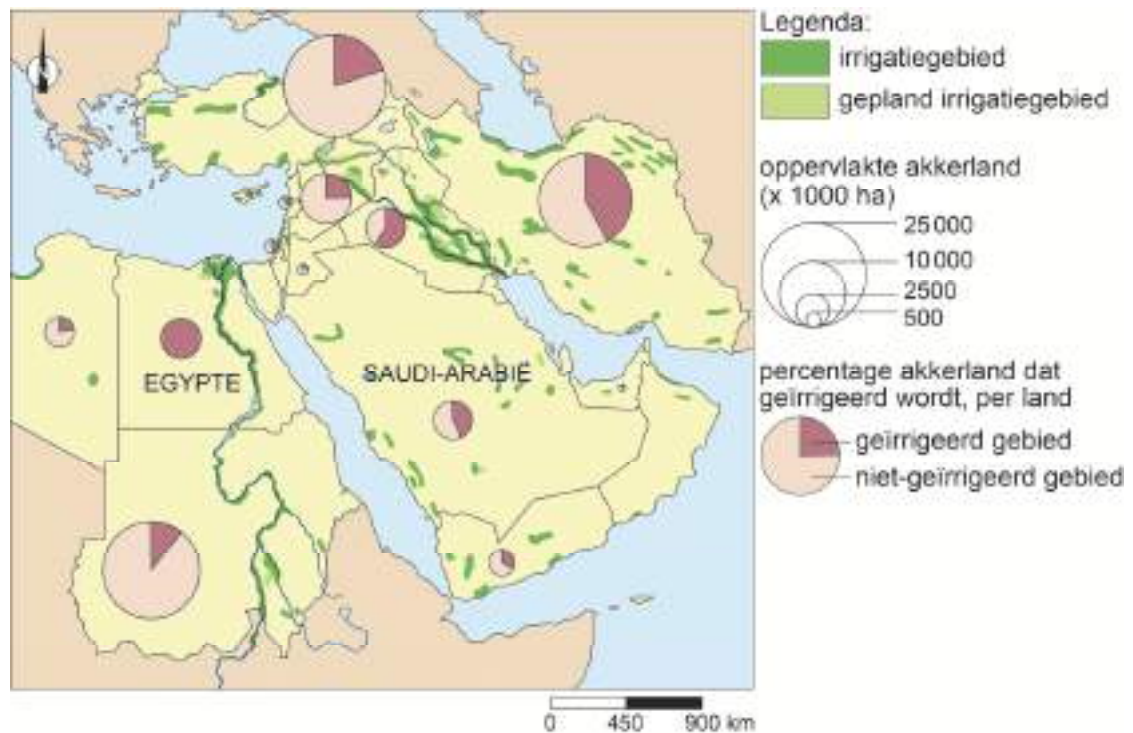
1p 25 Bekijk bron 21.

Onder een groot deel van Israël ligt een aquifer. Toch heeft de Israëlische regering ervoor gekozen de National Water Carrier aan te leggen in plaats van alleen maar aquiferwater te gebruiken.

→ Noem een oorzaak waardoor het gebruik van oppervlaktewater duurzamer is dan het gebruik van aquiferwater.

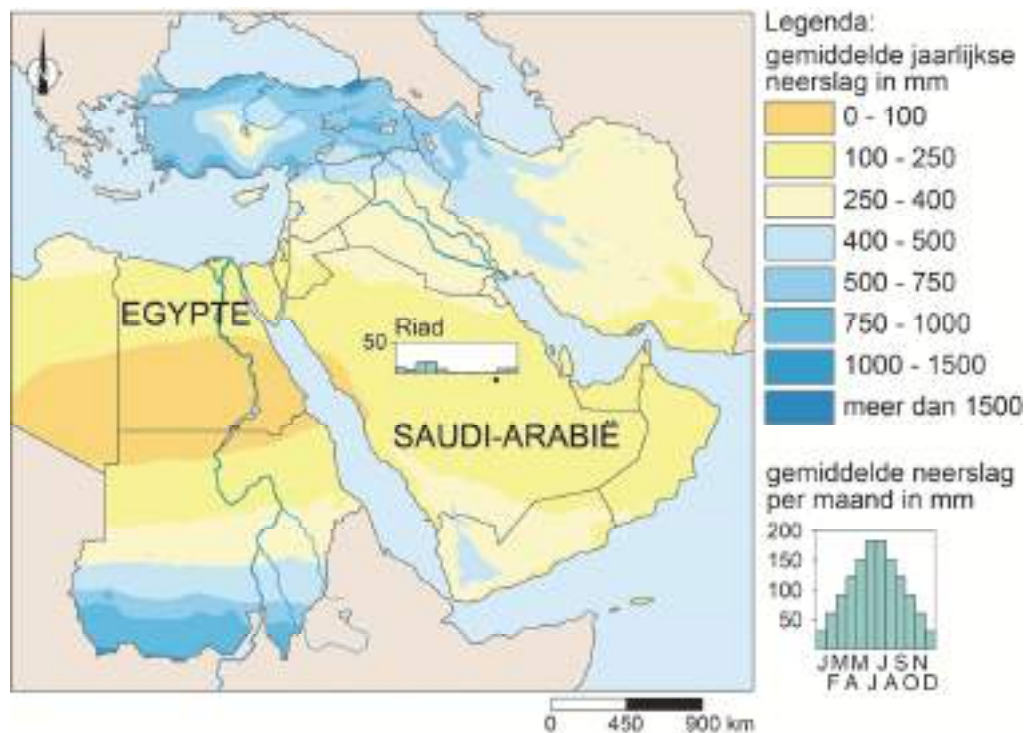
bron 22

Irrigatie, Midden-Oosten

bron 23

Neerslag, Midden-Oosten

- 2p **26** Bekijk bron 22 en bron 23.
Over bron 22 en bron 23 worden drie uitspraken gedaan.
Uitspraak 1: Saudi-Arabië en Egypte hebben ongeveer dezelfde hoeveelheid akkerland.
Uitspraak 2: Saudi-Arabië irrigeert ongeveer 20% van zijn akkerland.
Uitspraak 3: in sommige gebieden in Saudi-Arabië is akkerbouw mogelijk zonder irrigatie, omdat in de winter en het voorjaar nog enige neerslag valt.
→ Neem de cijfers 1, 2 en 3 van de uitspraken over op het antwoordblad en zet erachter of de uitspraak juist of onjuist is.

bron 24

Waterkrachtcentrales

In het kader van het Zuidoost-Anatoliëproject zijn zeventien waterkrachtcentrales gebouwd. In 2010 produceerden deze centrales ongeveer 22 procent van het totale Turkse energieverbruik. Ze produceren 8900 megawatt per uur. Het is het grootste complex van waterkrachtcentrales ter wereld.

- 1p **27** Lees bron 24.
In Zuidoost-Anatolië wordt veel elektriciteit opgewekt met behulp van waterkracht.
→ Geef een voordeel van deze manier van opwekken van elektriciteit ten opzichte van het opwekken van elektriciteit met behulp van fossiele brandstoffen.

bron 25

Katoenproductie in Zuidoost-Anatolië, Turkije

2p 28 Bekijk bron 25.

Voor de productie van katoen is veel water nodig.

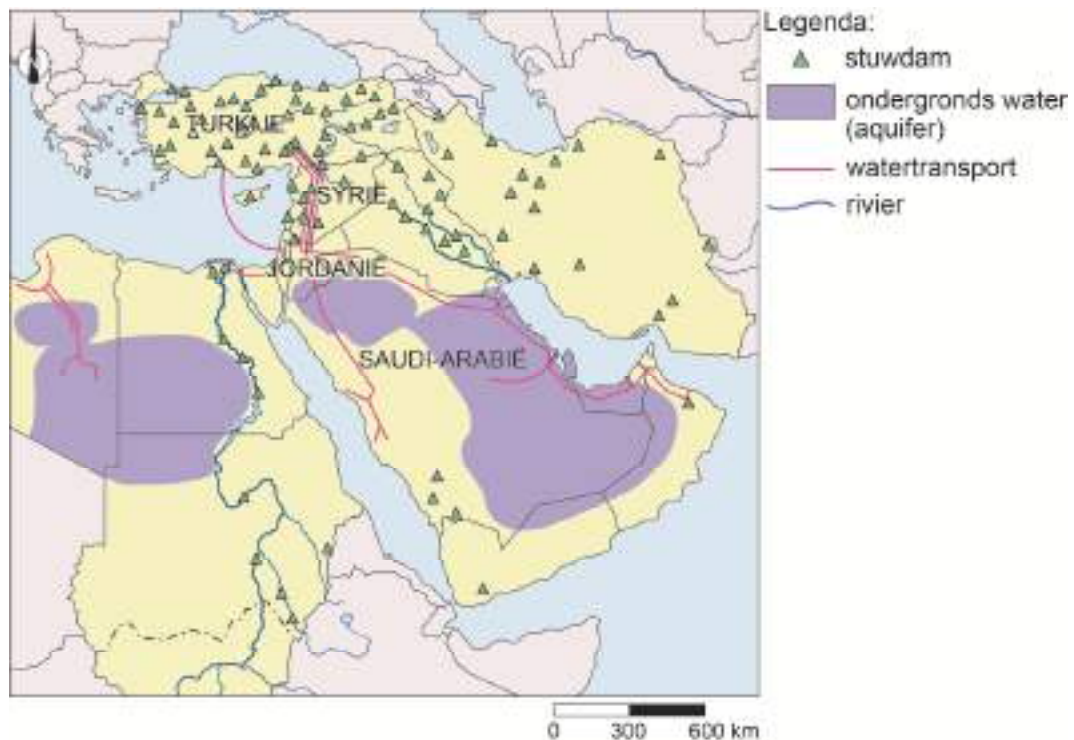
→ Leg uit dat de ontwikkeling van de katoenproductie in Zuidoost-Anatolië gevolgen heeft voor de beschikbare hoeveelheid water in landen als Syrië en Irak.

Doe het zo:

Geef in je uitleg eerst de oorzaak en daarna het gevolg.

bron 26

Enkele waterprojecten, Midden-Oosten

bron 27

Pijpleiding voor de vrede

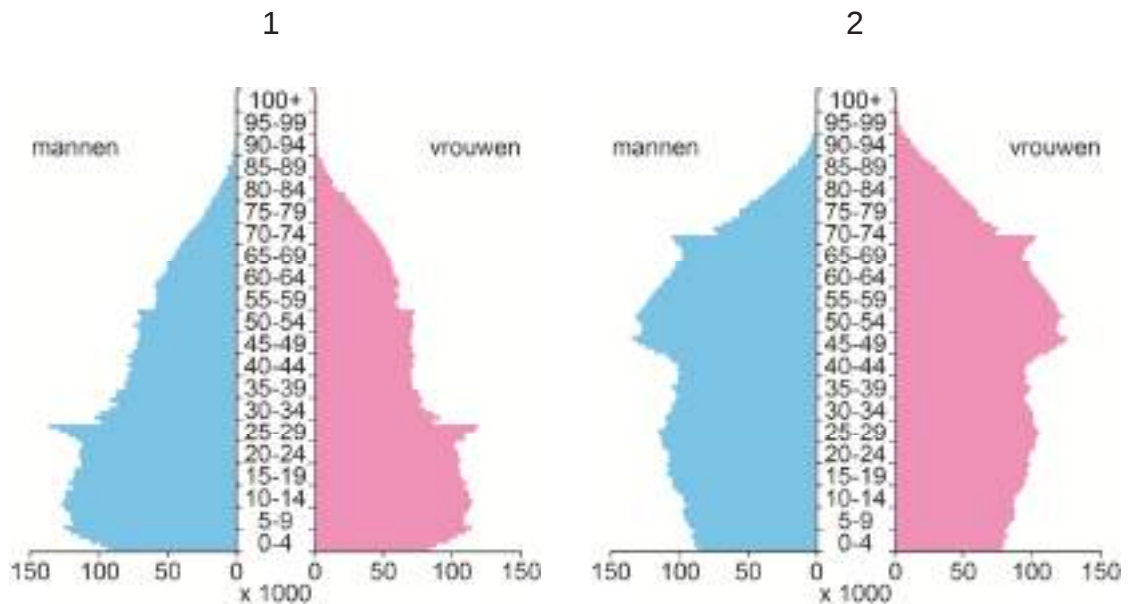
Turkije heeft gezegd een zogenaamde 'pijpleiding voor de vrede' te willen aanleggen. Dat is een watertransportleiding naar Syrië, Jordanië en Saudi-Arabië. Deze landen kunnen dan water kopen dat opgevangen wordt in de stuwmere van het Zuidoost-Anatoliëproject. Jordanië en Saudi-Arabië staan redelijk positief tegenover dit plan. Syrië wijst het plan af.

1p 29 Bekijk bron 26 en lees bron 27.

→ Noem een reden waarom juist Syrië tegen het Turkse plan 'pijpleiding voor de vrede' is.

bron 28

Twee bevolkingsgrafieken van Nederland

- 2p 30 Bekijk bron 28.
In bron 28 staan de bevolkingsgrafieken van 1975 en 2018 van Nederland.
→ Beargumenteer welke bevolkingsgrafiek van 1975 is.
Doe het zo:
- Kies eerst bevolkingsgrafiek 1 of 2.
 - Geef daarna twee argumenten voor je keuze.

bron 29

Verhuizen vanuit de Randstad

Een groeiend aantal mensen verhuist uit de Randstad naar Gelderland. Vooral huizen in Arnhem, Apeldoorn en Ede worden steeds populairder bij woningzoekenden uit het westen. Het risico bestaat dat de woningprijzen in deze steden verder worden opgedreven.

Cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) tonen dat tussen 2014 en 2017 het aantal vestigingen in Arnhem uit de regio Amsterdam steeg van 312 naar 408 en uit de regio Utrecht van 517 tot 695. In Ede groeide het aantal nieuwkomers uit de regio Utrecht van 1027 naar 1269 en uit Amsterdam van 198 naar 234.

bron 30

Deel van Nederland

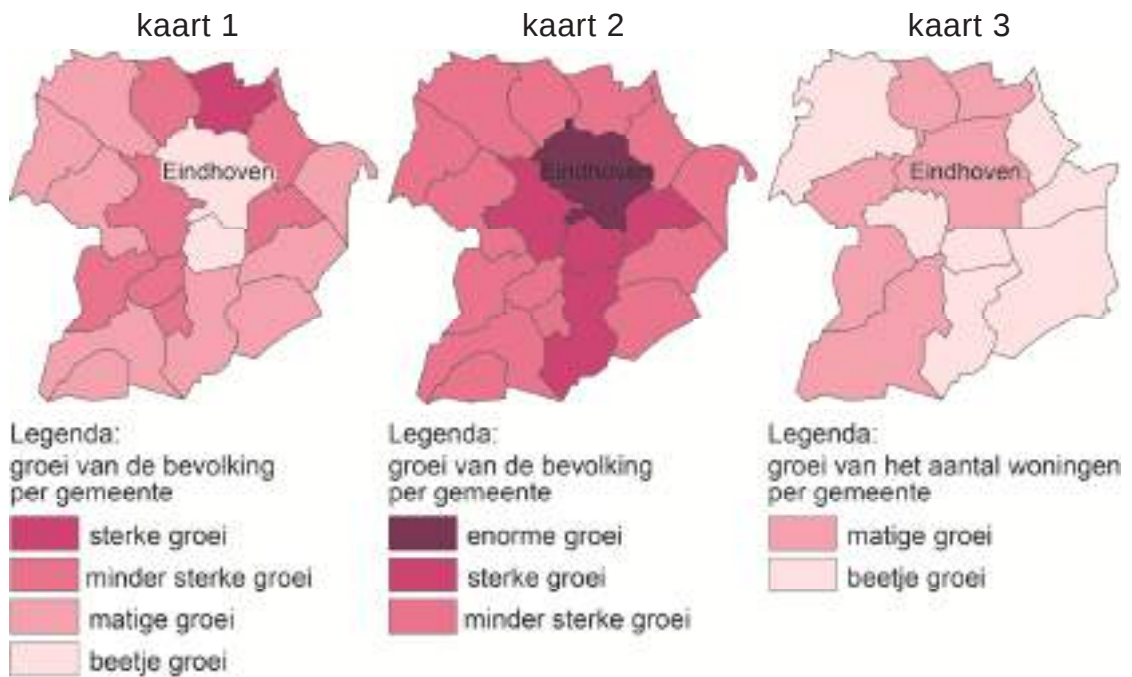

1p 31 Lees bron 29 en bekijk bron 30.

→ Geef met behulp van bron 30 een argument waarom mensen vanuit de Randstad **juist** verhuizen naar plaatsen als Arnhem, Apeldoorn en Ede.

bron 31

Eindhoven en aangrenzende gemeenten

1p 32 Bekijk bron 31.

De kaarten in bron 31 laten een ontwikkeling zien in de regio Eindhoven in verschillende perioden. De periodeaanduidingen ontbreken bij de kaarten. Waar staan de periodeaanduidingen juist bij alle drie de kaarten?

	kaart 1	kaart 2	kaart 3
A	1900 – 1950	1960 – 1971	2000 – 2015
B	1900 – 1950	2000 – 2015	1960 – 1971
C	1960 – 1971	1900 – 1950	2000 – 2015
D	1960 – 1971	2000 – 2015	1900 – 1950
E	2000 – 2015	1900 – 1950	1960 – 1971
F	2000 – 2015	1960 – 1971	1900 – 1950

bron 32**Tekst**

Lisa Cielas (24) woont in Halle-Neustadt in het oosten van Duitsland. Deze stad heeft 42.000 inwoners. In de jaren 90 woonden er twee keer zo veel mensen. Tachtig procent van de bevolking is boven de vijftig. Lisa maakt zich soms zorgen over de toekomst, omdat veel jongeren vertrekken uit het oosten van Duitsland.

- 2p **33** Lees bron 32.
→ Geef twee redenen waarom veel jongeren vertrekken uit het oosten van Duitsland.
- 1p **34** Lees bron 32.
Veel jongeren trekken weg uit het oosten van Duitsland. Dit heeft geleid tot een braindrain.
→ Geef de oorzaak waardoor het wegtrekken van jongeren uit het oosten van Duitsland heeft geleid tot een braindrain.

bron 33

De wijk Prenzlauer Berg in Berlijn

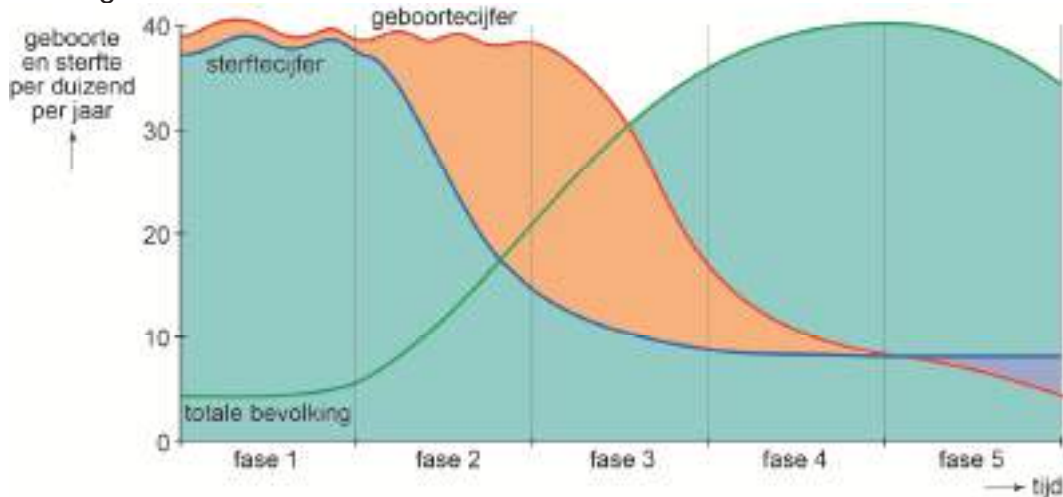
Veel mensen vinden Prenzlauer Berg een van de leukste wijken van Berlijn. In de jaren 90 was Prenzlauer Berg nog een vervallen en slecht onderhouden wijk. Omdat de huizenprijzen hier laag waren en de wijk toch erg centraal ligt, was Prenzlauer Berg in die tijd al wel geliefd bij kunstenaars en studenten. Nog altijd vind je hier de sporen van terug: in de wijk bevinden zich veel uitgaansgelegenheden, galerieën en cafeetjes.

- 1p **35** Lees bron 33.
→ Geef de politieke reden waarom de studenten en kunstenaars pas vanaf 1990 in Prenzlauer Berg gingen wonen.
- 2p **36** Het Ruhrgebied heeft de laatste vijftig jaar grote veranderingen ondergaan. Na de herinrichting is het Ruhrgebied zich meer gaan richten op culturele activiteiten. Er zijn veel oude gebouwen omgetoverd tot tentoonstellingsruimten.
→ Wat was vóór de herinrichting de belangrijkste economische functie van het Ruhrgebied?
→ Geef een positief gevolg van de herinrichting van het Ruhrgebied voor natuur en milieu.

bron 34

Demografisch transitie-model

bron 35

Geboortecijfer en sterftecijfer van China in 2017

geboortecijfer	12,3
sterftecijfer	7,8

- 1p 37 Bekijk bron 34 en bron 35.
In welke fase van het demografisch transitie-model zat China in 2017?
- A fase 1
 - B fase 2
 - C fase 3
 - D fase 4
 - E fase 5

bron 36

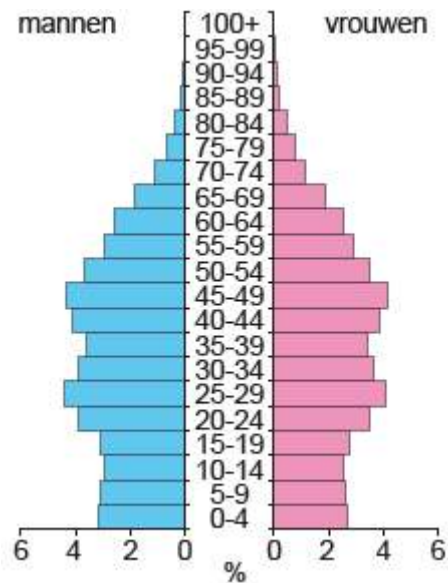
Vrijgezellendag in China

Singles Day, voor alleenstaande jongeren van 20 tot en met 40 jaar, is een feestdag voor vrijgezellen. Het is bedacht in 1993 door studenten van de universiteit van Nanking. De dag werd verzonden als tegenhanger van Valentijnsdag en valt op 11 november: 11-11. De vier enen staan symbool voor het alleenstaand zijn.

- 1p 38 Lees bron 36.
Nu zijn in China veel inwoners tussen de 20 en 40 jaar alleenstaand.
→ Beargumenteer of in deze leeftijdsgroep meer mannen of meer vrouwen in China alleenstaand zijn.
Doe het zo:
- Kies eerst **meer alleenstaande mannen** of **meer alleenstaande vrouwen**.
 - Geef daarna een argument voor je keuze.

bron 37

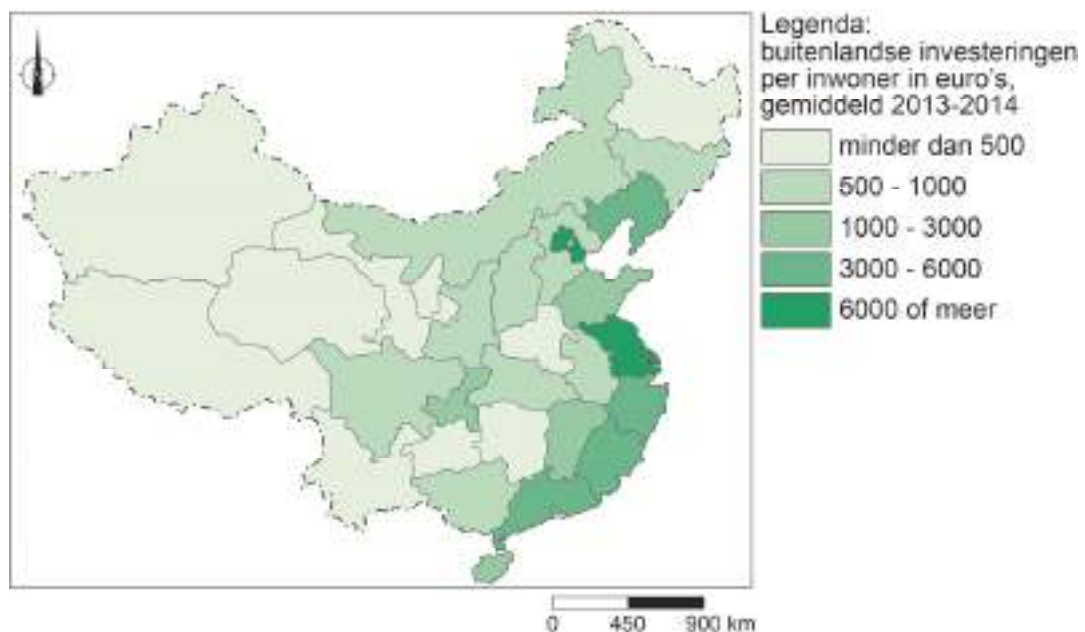
Bevolkingsgrafiek van China, 2018

- 1p 39 Bekijk bron 37.
→ Geef met behulp van bron 37 een **economisch** argument waarom de eenkindpolitiek is afgeschaft.

bron 38

Buitenlandse investeringen in China, 2013 – 2014

- 1p 40 Bekijk bron 38.
→ Beargumenteer of door de buitenlandse investeringen de urbanisatie in het oosten van China afnam of toenam.
Doe het zo:
- Kies eerst **urbanisatie nam af** of **urbanisatie nam toe**.
 - Geef daarna een argument voor je keuze.

bron 39

Krantenartikel, 24 december 2017

In China doen ze alles voor een stadshukou, ook trouwen met een wildvreemde. Steeds vaker betalen mensen voor een huwelijk met een volslagen vreemde met een stadshukou. Soms scheiden mensen zonder stadshukou daarvoor zelfs van hun huidige partner.

- 1p **41** Lees bron 39.
Naar aanleiding van bron 39 worden twee uitspraken gedaan.
Uitspraak 1: veel Chinezen willen graag een stadshukou omdat die toegang geeft tot meer voorzieningen.
Uitspraak 2: het hukousysteem is ingevoerd om binnenlandse migratie te bevorderen.
→ Neem de cijfers 1 en 2 van de uitspraken over op het antwoordblad en zet erachter of de uitspraak juist of onjuist is.
- 1p **42** Over de binnenlandse migratie in China worden twee uitspraken gedaan.
Uitspraak 1: een afstotingsfactor die leidt tot binnenlandse migratie is de armoede op het platteland.
Uitspraak 2: de binnenlandse migratie zorgt voor vergrijzing van het platteland.
→ Neem de cijfers 1 en 2 van de uitspraken over op het antwoordblad en zet erachter of de uitspraak juist of onjuist is.

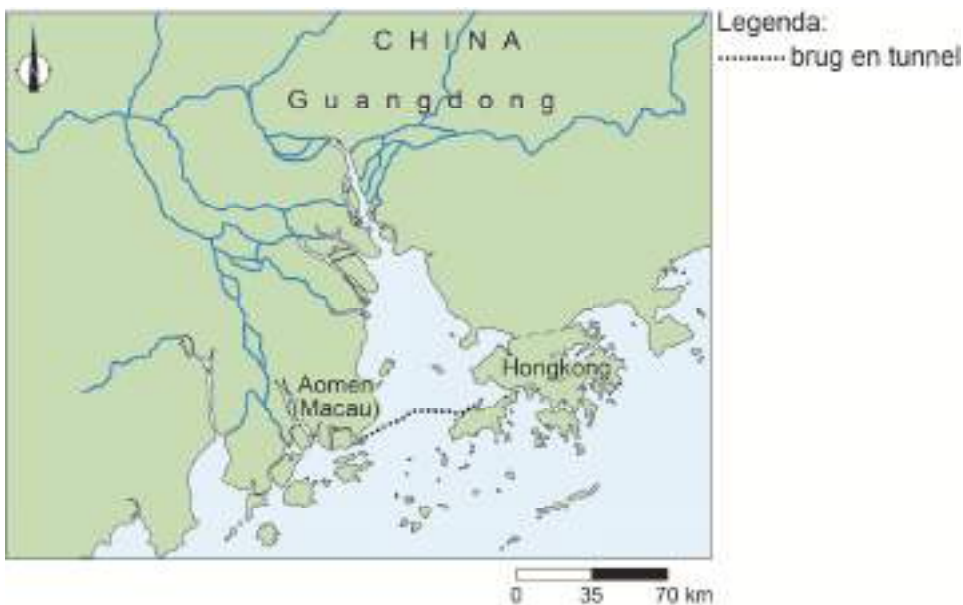
Let op: de laatste vragen van dit examen staan op de volgende pagina.

bron 40

De zeebrug tussen Aomen (Macau) en Hongkong.

bron 41

Deel van China

- 1p **43** Bekijk bron 40 en bron 41.
De enorme brug is een verbinding tussen Aomen (Macau) en Hongkong.
De brug is in 2018 geopend.
→ Geef de economische reden waarom deze brug tussen Aomen (Macau) en Hongkong is aangelegd.
- 2p **44** In 2015 stonden zes Chinese havens in de top tien van grootste havens ter wereld. De groei van de havens heeft geleid tot toename van de arbeidsmigratie in China.
→ Noem twee ruimtelijke gevolgen van deze arbeidsmigratie.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.

aardrijkskunde CSE GL en TL

Centraal examen vmbo

Tijdvak 2

Opgaven

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor vmbo,

Bij het centraal examen aardrijkskunde GL en TL op woensdag 16 juni, aanvang 9.00 uur, moet de volgende mededeling aan het begin van de zitting bij de kandidaten bekend zijn.

Op **pagina 11**, moet bij **vraag 15** antwoord **D** doorgestreept worden:

Bekijk bron 14.

Als de uiterwaarden bij Deventer worden afgegraven, is het effect van deze maatregel ook te merken bij andere plaatsen aan de IJssel.

Bij welke plaatsen is dit effect het grootst?

- A** bij Velp en Zutphen
- B** bij Velp en Zwolle
- C** bij Velp en Kampen
- ~~**D** bij Zutphen en Zwolle~~
- E** bij Zutphen en Kampen
- F** bij Zwolle en Kampen

Namens het College voor Toetsen en Examens,

drs. P.J.J. Hendrikse,
voorzitter